

Erhvervsuddannelser giver mange karrieremuligheder

Hver 10. faglærte er leder eller har eget firma

En erhvervsuddannelse giver ikke blot en sikker indgang til arbejdsmarkedet, men er også en adgangsbillet til at blive leder, selvstændig eller tage en videregående uddannelse. Hver tiende faglærte fra 1998 har i dag enten et lederjob eller eget firma, mens hver syvende faglærte har læst videre og fuldført en videregående uddannelse.

af Chefanalytiker **Mie Dalskov Pihl** & stud.polit. **Freja Thim Hansen**

22. februar 2021

Analysens hovedkonklusioner

- Hver tiende faglærte er enten blevet selvstændig erhvervsdrivende eller har fået sig et ledelsesjob i løbet af de første 20 år på arbejdsmarkedet.
- Mange faglærte bruger deres erhvervsuddannelse til at læse videre. Blandt de faglærte, der blev uddannet i 1998, har hver syvende (ca. 15 procent) fuldført en videregående uddannelse.
- Mange frisører og håndværkere har eget firma, mens det er handels- og detailuddannelserne, der oftest giver et lederjob.
- En erhvervsuddannelse giver gode jobmuligheder på det danske arbejdsmarked, men som denne analyse viser, så giver erhvervsuddannelserne forskellige, gode muligheder for at gøre karriere. Danmark har brug for flere faglærte, og at flere unge tager en erhvervsuddannelse.

Kontakt

Chefanalytiker og projektchef

Mie Dalskov Pihl

Mobil 26 20 40 36

md@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

Mobil 50 73 71 34

jk@ae.dk

Hver 10. faglærte er leder eller har eget firma

At få en erhvervsuddannelse er en sikker vej til arbejdsmarkedet. Efterspørgslen efter faglærte er høj i disse år, og ser man på nyuddannedes vej ud på arbejdsmarkedet, så er faglærte den gruppe, der har den korteste vej ud på arbejdsmarkedet. Mere end 4 ud af 5 nyuddannede faglærte er i beskæftigelse tre måneder efter endt uddannelse. Det er mere end blandt nyuddannede med en videregående uddannelse (se Bilagsfigur 1).

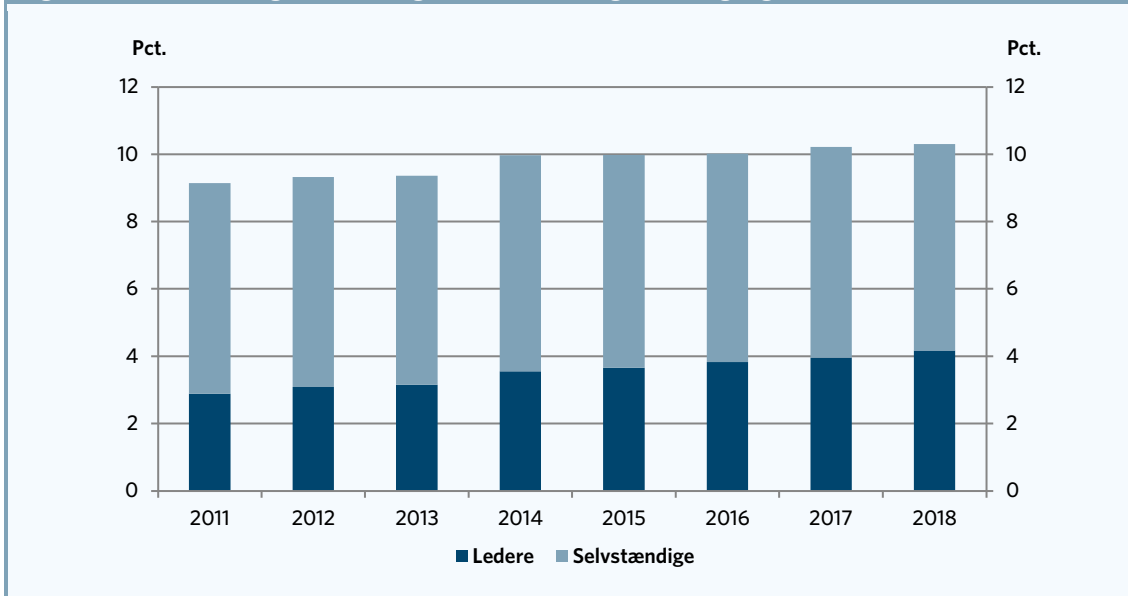
Udover at en faglært uddannelse er et stærkt adgangskort til arbejdsmarkedet, så kan en erhvervsuddannelse også være vejen til et ledelsesjob eller til at blive direktør i eller ejer af eget firma ligesom man også kan læse videre oven på sin faglærte uddannelse.

I denne analyse har vi undersøgt karrierevejene for nyuddannede faglærte i op til 20 år. Vi har undersøgt årgangene 1998 og 2010 og fulgt dem frem til 2018. Vi har undersøgt, hvor mange, der har fået et ledelsesjob eller er blevet selvstændige og hvor mange, der læser videre.

Hver tiende faglærte er 20 år efter endt uddannelse enten selvstændig eller ansat som leder. Den samlede andel på 10,3 procent kommer af, at lidt mere end 6 procentpoint er selvstændige, mens lidt mere end 4 procentpoint er ledere. Andelen er opgjort som antallet af faglærte fra 1998, der stadig er i befolkningen, og som er selvstændig eller antal i ledelsesjob. Dette ses i Figur 1.¹

I analysen har vi fulgt alle, der har dimetteret med den pågældende uddannelse som højeste fuldførte uddannelse (dog ikke indvandreres medbragte uddannelse). Vi har derudover afgrænset analysen til personer, der højst var 35 år, da de dimetterede.

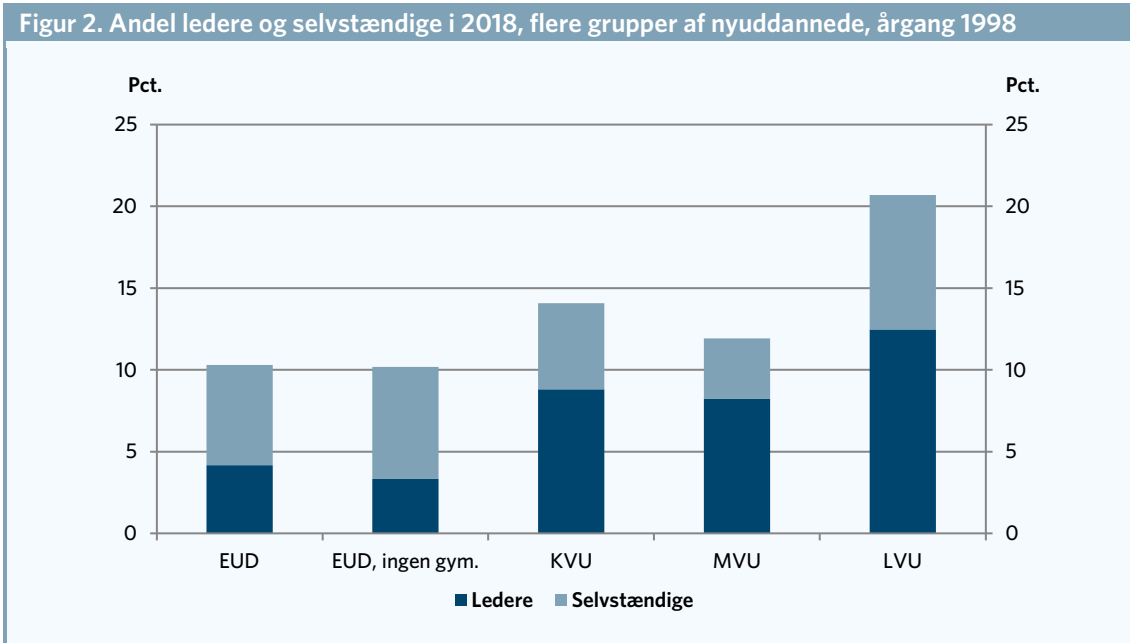
Figur 1. Andel ledere og selvstændige i 2011-2018, faglærte, årgang 1998

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

¹ En del faglærte har også en gymnasial uddannelse. Bilagsfigur 2 viser Figur 1 fordelt på om man alene har en EUD eller om man også har en gymnasial baggrund. Andelen, der enten er ledere eller selvstændige ligger på 10,2 procent for dem, der alene har en EUD, mens den ligger på 10,5 procent blandt dem, der også har en gymnasial uddannelse.

Figur 2 viser til sammenligning en række andre grupper af nyuddannede. Andelen af faglærte, der er ledere eller selvstændige, er på niveau med personer med en kort videregående uddannelse (KVU) eller en mellemlang videregående uddannelse (MVU). Blandt personer med en lang videregående uddannelse (LVU) er der cirka dobbelt så mange selvstændige og ledere.²

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Figur 3 viser samme måling på årgang 2010, der ligeledes er fulgt frem til slutningen af 2018. Otte år efter endt uddannelse er det cirka seks procent af en årgang af faglærte, der er selvstændige eller i ledelsesjob. Figuren viser, at langt de fleste faglærte bliver selvstændige.³

² Der er lavet en række følsomhedsanalyser, hvor de nyuddannede, der straks går i gang med en ny ordinær uddannelse tages ud af analysen. Dette ændrer ikke ved den overordnede andel af nyuddannede, der bliver ledere eller selvstændige. Der er en lille tendens til at marginalt flere selvstændige og færre ledere når man ser bort fra de nyuddannede, der læser videre.

³ Her er der heller ingen nævneværdig forskel på hvordan faglærte klarer sig fordelt på om de har en gymnasial uddannelse også. 5,3 procent af de nyuddannede faglærte fra 2010, der også har en gymnasial uddannelse, er enten ledere eller selvstændige i 2018, mens andelen er 5,7 procent for faglærte, der ikke har en gymnasial uddannelse. Se bilagsfigur 3.

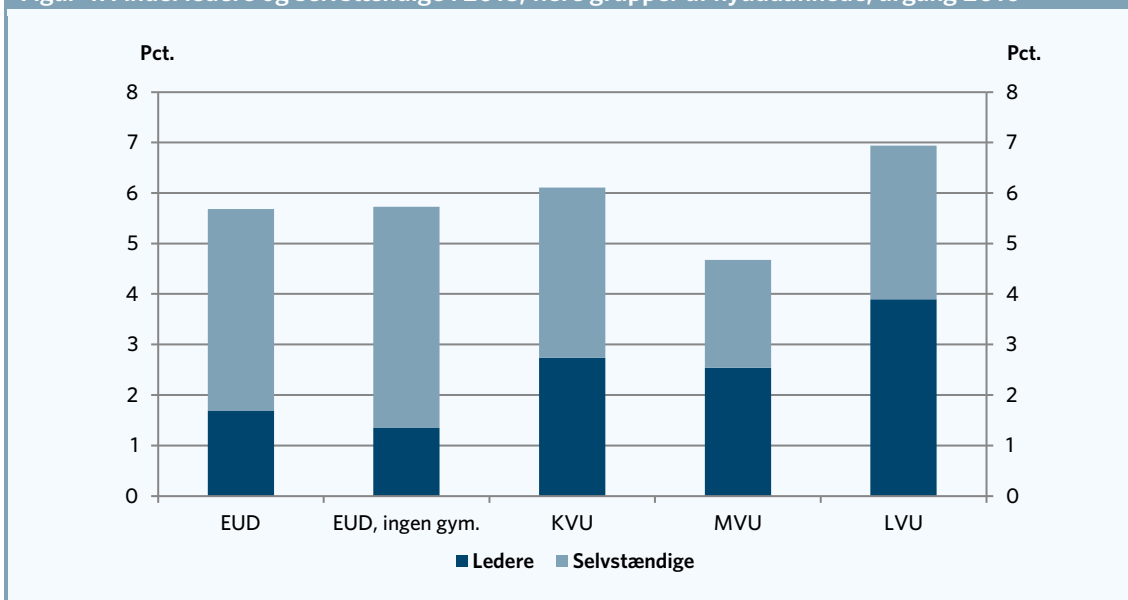
Figur 3. Andel ledere og selvstændige i 2011-2018, faglærte, årgang 2010

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Når man ser på andelen af ledere og selvstændige inden for otte år efter endt uddannelse, så er der ikke nær så stor forskel på faglærte og andre uddannelsesgrupper. Andelen af ledere eller selvstændige ligger for alle grupperne på de seks-syv procent. Blandt nyuddannede akademikere er der lidt flere ledere, mens der blandt faglærte er flere selvstændige inden for de første otte år efter endt uddannelse.⁴

Figur 4. Andel ledere og selvstændige i 2018, flere grupper af nyuddannede, årgang 2010

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

⁴ Følsomhedsanalysen hvor nyuddannede, der straks læser videre på en ny uddannelse tages ud, viser, at der kun sker små forskudninger.

Frisører og håndværkere har ofte eget firma - handelsfag giver ofte adgang til lederjob

Dykker man ned på enkeltuddannelser, så viser tallene, at der er stor forskel på, hvilke uddannelser, der giver gode chancer for, at man gør sit indtog på ledelsesgangen eller får eget firma. Tabel 1 viser de 10 uddannelser, der giver de bedste chancer for at være selvstændig erhvervsdrivende 20 år efter endt uddannelse for årgang 1998 af faglærte.⁵ Tabel 2 viser tilsvarende på andelen af ledere.

En del faglærte har også en gymnasial uddannelse. Tabellerne i dette afsnit er lavet udelukkende blandt faglærte, der *ikke* også har en gymnasial uddannelse.

Der er flest selvstændige blandt landbrugsuddannede og frisører, men det ses også, at en del traditionelle håndværksfag inden for byggeriet såsom malere, murere og tømrere ligger højt. Her er det mere end hver tiende nyuddannet, der har eget firma 20 år efter endt uddannelse.

Tabel 1. Top-10 for uddannelser med flest selvstændige, årgang 1998, faglærte (uden gymnasial)

Uddannelse	Andel
302510 Landbrugsuddannelser	29,1
303020 Frisør	28,8
303520 Bygningsmaler	12,8
303530 Murer	11,9
303540 Tømrer mv.	10,3
305015 Cykel-, auto- og skibsmekanikere mv.	8,8
302515 Gartneruddannelser	7,4
303535 Snedker og maskinsnedker mv.	7,3
303545 Vvs-teknik	7,0
302040 Tjeneruddannelser	6,9
Alle	6,9

Anm: Se note 5.

Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata.

Når det gælder andelen af ledere, så ligger handels- og detailuddannelserne højt. Næsten hver tiende med en handelsuddannelse er ansat i ledelsesjob 20 år efter, mens det samme gælder 6 procent af personerne med en detailhandelsuddannelse. Også blandt elektrikere og VVS'ere er der forholdsvis mange, der bliver ledere ligesom en del traditionelle håndværksfag inden for både byggeri og teknik ligger relativt højt på de 4-5 procent.

⁵ Listerne er lavet ved at bruge DISCED_15-mellemgrupperne, hvor DST's uddannelsesgrupper er defineret på 6-cifret niveau. Det giver en stor detaljeringsgrad og alligevel nogle veldefinerede, genkendelige uddannelsesgrupper. Grupper med mere end 10 personer i gruppen, dvs. enten ledere, selvstændige eller personer, der har læst videre.

Tabel 2. Top-10 for uddannelser med flest ledere, årgang 1998, faglærte (uden gymnasial)

Uddannelse	Andel
301530 Handelsuddannelser	9,9
301525 Detailhandelsuddannelser	5,7
304025 Elektriker	5,5
303545 Vvs-teknik	5,2
305015 Cykel-, auto- og skibsmekanikere mv.	4,8
303540 Tømrer mv.	4,0
305535 Smedeuddannelser	3,8
305515 Industritekniker og cnc-tekniker	3,5
303530 Murer	3,5
303535 Snedker og maskinsnedker mv.	3,0
Alle	3,4

Anm: Se note 5.

Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata.

Hver syvende faglærte bygger ovenpå i løbet af de første 20 år

I denne del har vi undersøgt, hvor mange faglærte der benytter sig af de mange muligheder for at læse videre og fuldfører en videregående uddannelse.

Hver femte faglærte fra 1998 har frem til 2018 fuldført en videregående uddannelse. Ser vi bort fra dem, der også har en gymnasial uddannelse, så er det cirka 15 procent – eller hver syvende – der har læst videre. Det viser Figur 5A.

I 2010-årgangen er det cirka 13 procent – eller hver ottende faglærte – der har fuldført en videregående uddannelse. Det viser Figur 5B.

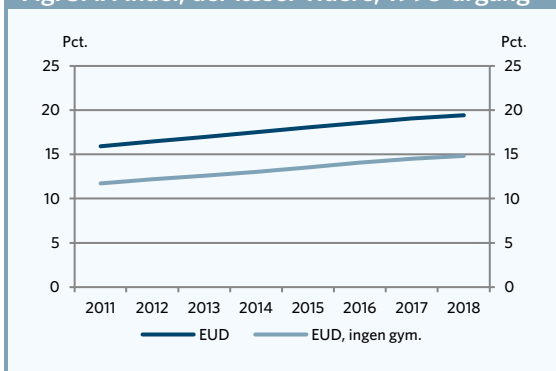
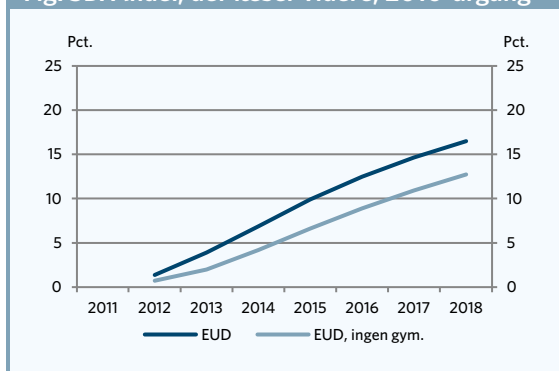
Fig. 5A. Andel, der læser videre, 1998-årgang

 Anm.: Andel af 1998-årgangen, der har fuldført en videregående uddannelse.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Fig. 5B. Andel, der læser videre, 2010-årgang

 Anm.: Andel af 2010-årgangen, der har fuldført en videregående uddannelse.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Tabel 3 viser de 10 erhvervsuddannelser, hvor andelen, der læser videre, er størst inden for de første 20 år. I gennemsnit var det cirka 15 procent af de nyuddannede faglærte fra 1998, der læste videre, men der er stor variation. Blandt personer med en pædagogisk erhvervsuddannelse var det næsten 4 ud af 10, og

blandt beklædnings- og værktøjsuddannelserne samt elektrikere er det 3 ud af 10. Generelt ligger de tekniske industrielle uddannelser relativt højt.⁶

Tabel 3. Top 10 for uddannelser hvor flest læser videre, årgang 1998, faglærte (uden gymnasial)

Uddannelse	Andel
301015 Pædagogiske uddannelser	38,9
305570 Tekstil- og beklædningshåndværk	33,0
305545 Værktøjsuddannelser	28,3
304025 Elektriker	27,5
302025 Mejeriuddannelser	25,4
309015 Maritime uddannelser	22,9
305550 Plastmager	22,0
304035 Elektronik- og svagstrømsuddannelsen	21,9
304015 Automatik og automationsproces	21,6
305515 Industritekniker og cnc-tekniker	21,2
Alle	14,9

Anm: Se note 5.

Kilde: AE på baggrund af DST-registerdata.

Erhvervsuddannelserne giver mange muligheder

Senest 1. marts 2021 skal eleverne i 9. og 10. klasse vælge ungdomsuddannelse. Igennem en længere årrække har politikerne forsøgt at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse. Tidligere var det omkring hver tredje, der valgte en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen. Nu er det kun omkring hver femte. Tendenserne på arbejdsmarkedet peger på, at der også i fremtiden vil være rift om personer med en erhvervsuddannelse i bagagen.

Erhvervsuddannelserne giver et godt fagligt fundament og høj jobsikkerhed. Læg dertil – som analysen viser – at man med en erhvervsuddannelse har mange gode karrieremuligheder. En faglært uddannelse kan også være vejen til at blive leder eller selvstændig erhvervsdrivende. Andre læser videre og bygger oven på erhvervsuddannelsen med en videregående uddannelse.

Alt i alt giver erhvervsuddannelserne altså mange muligheder for at skabe sig en god karriere. Den fortælling skal vi som samfund blive bedre til at sætte fokus på. Både over for de unge, der skal vælge, og deres forældre og vejledere.

⁶ Ifølge DST's DISCED-gruppering.

Boks 1. Sådan har vi gjort

I analysen har vi fulgt to årgange af nyuddannede og undersøgt deres karrierevej op til 20 år efter endt uddannelse. Vi har fulgt personer, som dimitterede i henholdsvis 1998 og 2010 og fulgt dem i perioden 2011-2018.

Analysen bygger på nyuddannede i 1998 og 2010, og som har fået den nye uddannelse som højeste fuldførte uddannelse i 1999 og 2011 (i oktober året efter dimissionen). Analysen bygger på dimittender fra følgende grupper:

"30: Erhvervsfaglige uddannelser"

"40: Korte videregående uddannelser, KVVU"

"50: Mellemlange videregående uddannelser, MVU"

"70: Lange videregående uddannelser, LVU".

Personer der har deres nye uddannelse fra indvandres medbragte uddannelse indgår ikke i analysen.

Derudover er personer, der er ældre end 35 år året efter dimission er ikke medtaget og kun personer, der var i befolkningen i de respektive år i perioden 2011-2018, er taget med. Andelen af ledere / selvstændige og personer, der har fået en ny uddannelse er beregnet ud fra denne population.

Ledere og selvstændige

At være selvstændig eller leder er opgjort ud fra RAS-statistikken.

Ledere er defineret som kode 131: Lønmodtagere med ledelsesarbejde, imens selvstændige er koderne 110-120: Selvstændige og medarbejdende ægtefæller.

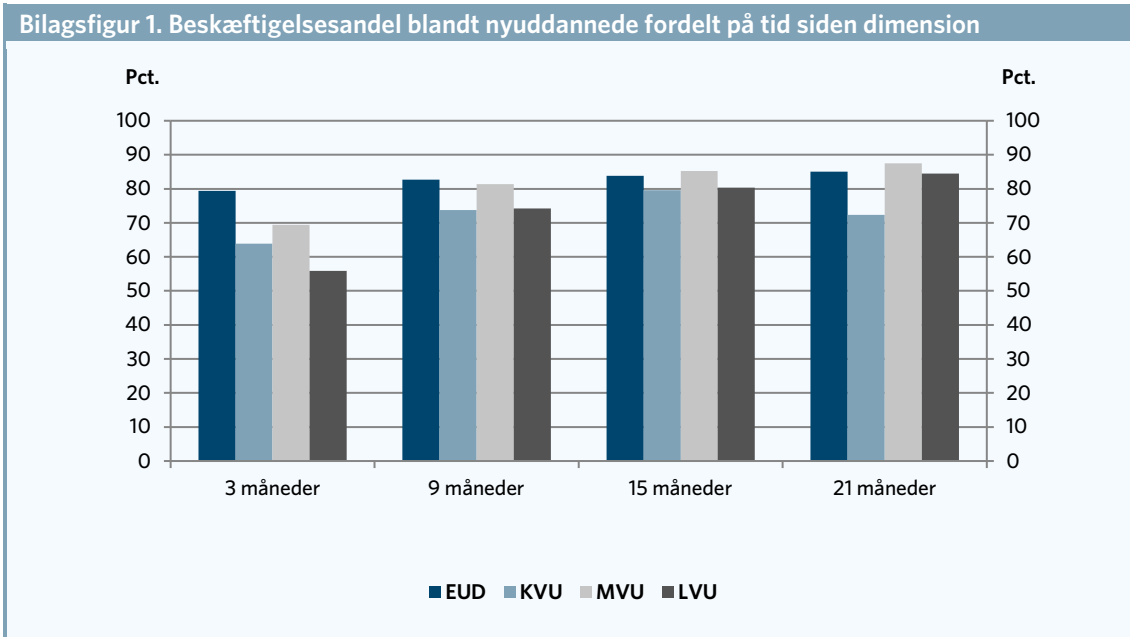
Personer, der har fuldført en ny uddannelse

Personer, der har fuldført en ny uddannelse på et højere niveau i forhold til hovedområdet (DISCED-15) er undersøgt. Dette er gjort ved at se om man har opnået en højere uddannelse fra variabelen HFAUDD. For faglærte betyder det, at der er undersøgt om man har fuldført en uddannelse på videregående niveau.

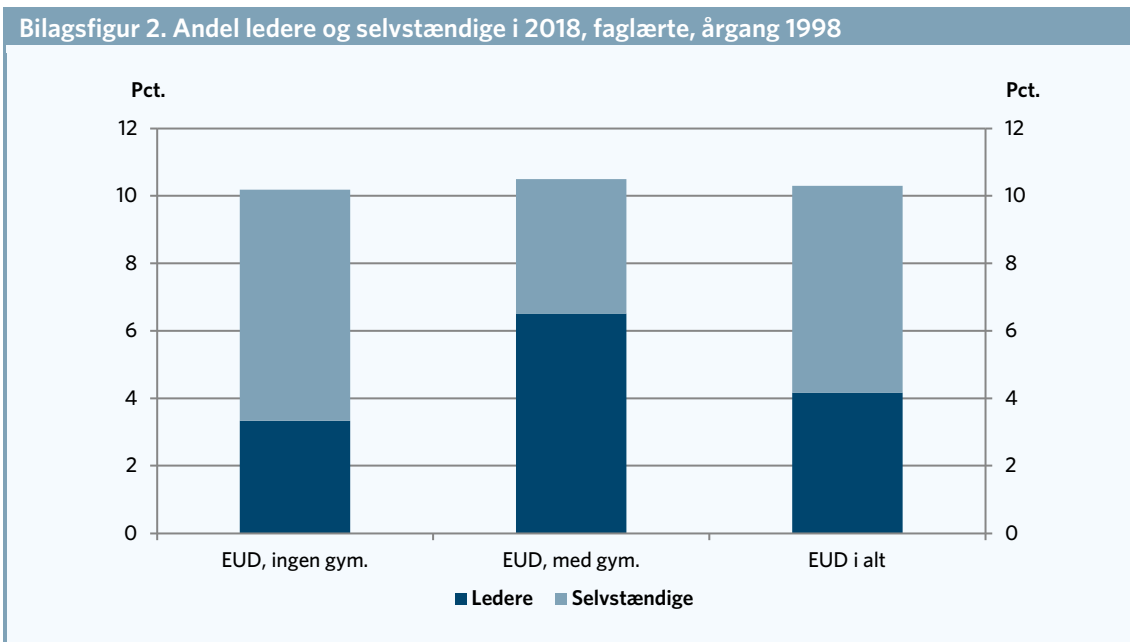
Faglærte med en gymnasial uddannelse

Nogle faglærte har også en gymnasial uddannelse. Derfor har vi i analysen sondret mellem om man alene har en erhvervsuddannelse eller om man også har en studentereksamen.

Bilag

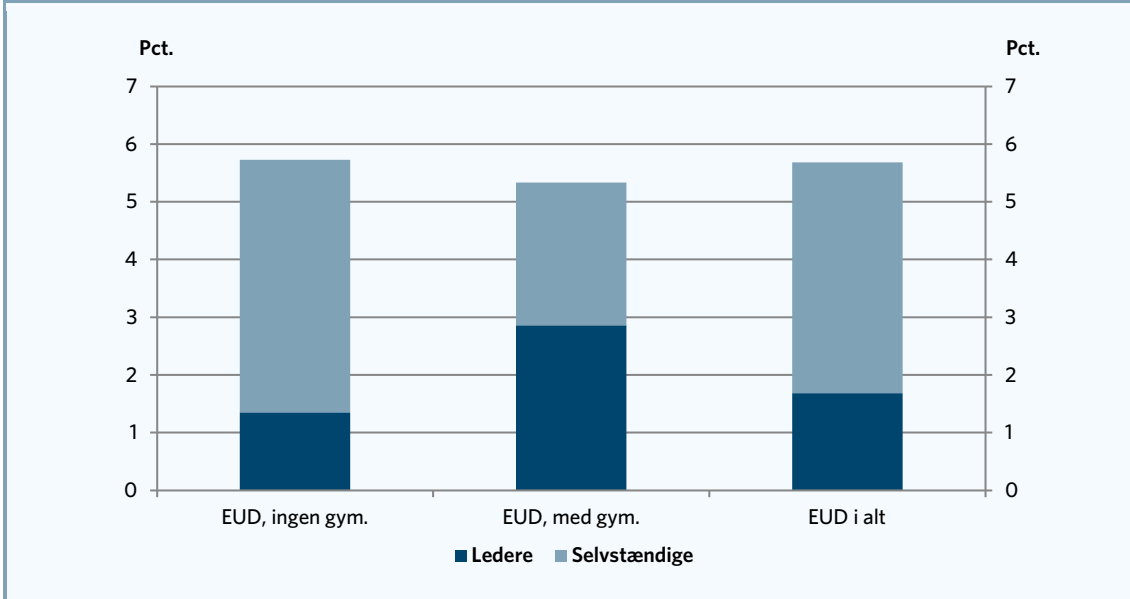

Anm.: Antal i beskæftigelse opgjort i forhold til alle nyuddannede på nær dem, der er uden for befolkningen og dem, der læser videre. Årgang 2016.
 Kilde: AE pga. DST, statistikbanken (OVGAR10).

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.

Bilagsfigur 3. Andel ledere og selvstændige i 2018, faglærte, årgang 2010

Anm.: Andelen er beregnet som antallet af selvstændige og antallet med et ledelsesjob (jf. RAS) opgjort i forhold til alle nyuddannede i årgangen, der fortsat er i befolkningen (2011-2018). Analysen omfatter kun personer, der er under 35 år året som nyuddannet.
 Kilde: AE pba. DST-registerdata.